

ELVESZETT FÉLIDŐ

Dohogások a színházi évad derekán

Ami eddig volt, annál csak jobb lehet. Az óév végéig négy hónap telt el a színházi évadból, de még nem találkoztunk egyetlen vérbő, felrázó, felkavaró, minden ízében korszerű, színvonalas produkcióval sem. Képletesen és sportnyelven szólva, nemsokára kettőt füttyül a bíró, a játékosok erőgyűjtő pihenőre vonulnak, és még nem láttunk *SZÍNHÁZ*-at, még nem tájoltak Salgótarjában megszokott, megbízható vendégeink, a szolnokiak.

Debrecen járt itt operatársulatával, a szolnokiakat is helyettesítették nagynevű művészekkel – a budapesti Nemzeti Színházból és a Mikroszkóp Színpadról. Örülnünk kellene, de... nagyon után, sőt rosszul kezdődött ez az évad. Már javában pezsgett mindenütt a színházi élet, falinaptárunkról letéptük a szeptember hónapot, de a salgótarjáni József Attila megyei Művelődési Központban – tehát megyénk színházi centrumában – még nem volt színházi előadás. Október közepén kezdtük az évadot a felújítás alatt álló Mikroszkóp Színpad két produkciójával.

A Mikroszkóp – saját helyén nem szerepelhet, létérdeke a tájolás – pár évvel ezelőtti sikerdarabját, a *Hogyan? Tovább!*-ot és az *Értem?* című kabarét mutatta be. Az előbbi lényegében folytatás és újakezdés egyszerre, a színházalapító *Komlós János* korai elvesztésének kényszerű terméke, melyen a kényszerűség, egyáltalán nem látszik. Érzékelhető ugyanakkor bizonyos szellemi-tartalmi, stiláris tanácsatlanság, egészében azonban sikeres továbblépésnek tekinthető. Szívből saj-

nálhatjuk, hogy a produkció több éves késéssel jutott el hozzánk, így legsikeresebb jeleneteit már láthattuk a televízióban, hallhattuk a rádióban, az újabb találkozás tehát nem okozott semmiféle meglepetést. Ha csak azt nem számítjuk ide, hogy a „szakállas” vicceken is tudtunk még jóízűen nevetni. Kíéhezettek vagyunk, humorra fogékonyak.

Az *Értem* minden szempontból frissebb előadásnak tűnt. A színház fiatal művészei lehetőséget kaptak, hogy megmutassák és bizonyítsák rátermettségüket, tehetségüket, s az alkalommal kellőképpen éltek is. Az *Értem?* polemikus, politizáló, nevetőizmaink mellett próbára teszi szellemünket, személyes és közösségi toleranciánkat, mely mellesleg nem a legerősebb oldalunk. A produkció néhány poénja a jóízű határát verdesi ugyan, az előadás azonban élményt adó, felfedezésszámba menő vállalkozás. A színház érzékelhetően megfelelő művész-, humorista-utánpótlással rendelkezik.

Ezek után joggal kérdezhetik: ha két ilyen produkcióval nyitott a salgótarjáni színházi évad, miért a fanyalgás? Igaz is, de ne felejtjük: a kabaré másféle színház. Éppen ezért a kabarét bérleti sorozaton kívül tudjuk elképzelni, elfogadni, ráadásként, mint ahogyan az operett- vagy dalesteket. A kabaré még nem vált szerves alkotóelemévé színházi évadunknak, nem úgy mint az opera. Az utóbbi több mint egy évtizede természetes része a megyeszékhely színházi évadjának, míg az előbbi – hiszem, hogy

nem tévedek – a (nekünk jóleső) kényszerűség, a Mikroszkóp Színpad átalakításának ajándéka.

A debreceni operatársulat *Bánk bán* előadásával folytatódott a szízeson. Több ízben láthattuk már *Erkel Ferenc* operáját a megyei művelődési központban, ez önmagában nem lenne baj. Új generációk, közönségrétegek nőnek fel, új énekesek tolmácsolják a halhatatlan művet. Ahhoz azonban, hogy igazi színházi élménnyé váljon, nagyszerű énekesek kelleneek, olyanok, akik nem csak hangban, hanem megjelenésben, küllemben, életkorban is illúziót keltően felelnek meg a szerepeknek.

Kockázatosnak tűnik, hiszen nem élek a közelükben, csupán a salgótarjáni vendégszereplések tapasztalataira hagyatkozhatom, mégis kijelentem: a debreceni operatársulat frissítésre és erősítésre szorul. Egy jól sikerült vértömlesztés visszaadhatja a régi, megbízható fényét, hitelét.

Aki bérletet váltott – miért büntetik a bérleteseket? –, decemberben – a szeptember hónapoz hasonlóan – még mindig nem láthatott az igényeink szerinti színházi előadást. A Nemzeti Színház ugyanis bérleten kívül mutatta be *Verebes István Üzenet* című egyrészes abszurd komédiáját. A darab, az előadás olyan élményt ígért, amilyent eddig minden sorunkban hiányoltunk. A téma mai, közösségi, politikai, a mondanivaló úgyszintén, és *Szurdi Miklós* rendezése sem szorul erőszakolt dicsőretre. Újjongani kéne, nem tudok. Eszembe jut, hogy pár esztendeje a szolnokiak ezzel a darabbal már szerepeltek a megyei művelődési központban, hogy a színészek – olyan régen játszhatták utoljára – nincsenek

tökéletesen, de még félig sem, a szöveg tudás birtokában. Holott ez egy komédia, amelyben minden tizedmilliméter pontossággal kiszámított. Ha a partner csak egyetlen pillanatot is késik a reakcióval, vége, nincs poén, várhatunk a következőre.

...Miként várunk most a színházi szízeson folytatására is.

Milyen lesz? Nem tudni.

Fohászokodom. Ne higgyék, hogy a színházban csak kikapcsolódni, röhögve (pardon) szórakozni akarok. Nem is biztos, hogy mi, közönség mindnyájan ugyanazon nevetünk. Az „első félidő” vidámságdömpingje minden valószínűség szerint egy tévedés következménye: talán úgy vélük a szervezők, hogy ezzel elébe mennek az igényeknek, kielégítik a közönség kívánságát. Aligha. Az előadásokénti nézőszám – bérletes és szólójegy – bizonyítja ezen elképzelés kétes voltát, mi több, a sikertelenségét.

Ez az egyvelegszínház – pontosabb szót nem találok rá – senkinek se jó. A közönség a jelenlétével (távollétével) voksol. A szervezők ugyan mit mondanának, ha a koncepció iránt érdeklődnénk? Kabaré, opera, komédia – bérletben és a la carte. Számomra ami eddig történt eléggé szimpla koncepció, szándék bizonyítéka: színház kell? Legyen!

Ez a színházeszmény de messze van, nem is a hetvenes évek közepéhez, hanem csak a pár évvel ezelőttihez is. A társadalmi, gazdasági változások – nem törvényszerűen – összekutyulták a műsorrendet, megzavarták a jól funkcionáló értékrendet. Ezt a zavart tapasztaljuk az idői salgótarjáni színházi szízesonban.

Bízván bízva: átmenetileg.

SULYOK LÁSZLÓ